

Torsdag den 16. februar 2017

P8_TA(2017)0045

Guatemala, især situationen for menneskerettighedsforkæmpere

Europa-Parlamentets beslutning af 16. februar 2017 om Guatemala, især situationen for menneskerettighedsforkæmpere (2017/2565(RSP))

(2018/C 252/21)

Europa-Parlamentet,

- der henviser til verdenserklæringen om menneskerettighederne og til FN's menneskerettighedskonventioner og de valgfrie protokoller hertil,
- der henviser til den europæiske menneskerettighedskonvention, den europæiske socialpagt og Den Europæisk Unions charter om grundlæggende rettigheder,
- der henviser til den europæiske konsensus om udvikling fra december 2005,
- der henviser til sine tidligere beslutninger om menneskerettighedskrænkelser, herunder sine beslutninger om debatter om sager om krænkelser af menneskerettighederne, demokratiet og retsstatsprincippet,
- der henviser til sine beslutninger af 15. marts 2007 om Guatemala⁽¹⁾ og af 11. december 2012⁽²⁾ om associeringsaftalen mellem EU og Mellemamerika,
- der henviser til sit Underudvalg om Menneskerettigheders besøg i Mexico og Guatemala i februar 2016 og til dets endelige rapport,
- der henviser til rapporten fra Delegationen for Forbindelserne med Mellemamerika om dennes besøg i Guatemala og Honduras den 16.-20. februar 2015,
- der henviser til sin beslutning af 21. januar 2016 om EU's prioriteter for UNHRC i 2016⁽³⁾,
- der henviser til rapporten fra FN's særlige rapportør om de globale trusler mod menneskerettighedsforkæmpere og om situationen for kvindelige menneskerettighedsforkæmpere,
- der henviser til årsberetningen for 2016 fra FN's Højkommissær for Menneskerettigheder om kontorets aktiviteter i Guatemala,
- der henviser til EU's særlige repræsentant for menneskerettigheders nylige besøg i Guatemala,
- der henviser til FN's internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder fra 1966,
- der henviser til EU's handlingsplan for menneskerettigheder og demokrati (2015-2019),
- der henviser til EU's køreplan for engagement med civilsamfundet i partnerlandene for 2014-2017,
- der henviser til EU's retningslinjer for beskyttelse af menneskerettighedsforkæmpere og til den strategiske ramme om menneskerettigheder, der indeholder tilsagn om at engagere sig til fordel for menneskerettighedsforkæmpere,

⁽¹⁾ EUT C 301 E af 13.12.2007, s. 257.

⁽²⁾ EUT C 434 af 23.12.2015, s. 181.

⁽³⁾ Vedtagne tekster, P8_TA(2016)0020.

Torsdag den 16. februar 2017

- der henviser til FN's Menneskerettighedsråds resolution 26/9 af 26. juni 2014, i hvilken UNHRC træffer afgørelse om nedsættelse af en stående mellemstatslig arbejdsgruppe, der skal udarbejde et retligt bindende internationalt instrument om multinationale selskaber og andre erhvervsvirksomheder og menneskerettighederne,
 - der henviser til Den Internationale Arbejdsorganisations konvention fra 1989 vedrørende oprindelige folk og stammefolk i selvstændige stater (ILO-konvention nr. 169),
 - der henviser til menneskerettighedsklausulerne i associeringsaftalen mellem EU og Mellemamerika og partnerskabs- og samarbejdsaftalen mellem EU og Mellemamerika, som har været i kraft siden 2013,
 - der henviser til det flerårige vejledende program for Guatemala for 2014-2020 og tilsagnet heri om at bidrage til konfliktløsning, fred og sikkerhed,
 - der henviser til Den Europæiske Unions støtteprogrammer for retsvæsenet i Guatemala, navnlig SEJUST,
 - der henviser til Den Interamerikanske Menneskerettighedsdomstols dom fra 2014 i sagen *menneskerettighedsforkæmpere m.fl. mod Guatemala* og til Den Interamerikanske Kommission for Menneskerettigheder om menneskerettigheds-situationen i Guatemala (OEA/Ser.L/V/II. Dok. 43/15) af 31. december 2015,
 - der henviser til procesreglementets artikel 25 vedrørende mekanismen for beskyttelsesforanstaltninger for Den Interamerikanske Kommission for Menneskerettigheder,
 - der henviser til Rådets konklusioner fra 2009 om demokratistøtte i EU's eksterne forbindelser,
 - der henviser til Rådets retningslinjer fra 2009 om menneskerettighederne og den humanitære folkeret,
 - der henviser til erklæringen af 9. december 2016 fra Unionens højtstående repræsentant, Federica Mogherini, på vegne af Den Europæiske Union i anledning af menneskerettighedsdagen den 10. december 2016,
 - der henviser til erklæringen af 17. august 2016 fra EU-Udenrigstjenestens talsperson om menneskerettighedsforkæmpere i Guatemala,
 - der henviser til Santo Domingo-erklæringen fra ministermødet mellem EU og CELAC, 25.-26. oktober 2016,
 - der henviser til erklæringen af 1. februar 2017 fra donorgruppen G13 om styrkelse af retsstatsprincippet og bekæmpelse af korruption og straffrihed,
 - der henviser til artikel 2, artikel 3, stk. 5, artikel 18, 21, 27 og 47 i traktaten om Den Europæiske Union og til artikel 208 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,
 - der henviser til forretningsordenens artikel 135,
- A. der henviser til, at Guatemala er EU's tredjestørste modtager af bilateral udviklingsbistand i Mellemamerika, idet denne bistand beløber sig til 187 mio. EUR for perioden 2014-2020, og den har fokus på fødevarerikkerhed, konfliktløsning, fred, sikkerhed og konkurrencedygtighed;
- B. der henviser til, at Guatemala er strategisk placeret på ruten for narkotika og ulovlig migration mellem Mellemamerika og USA; der henviser til, at guatemalanere fortsat udgør den største gruppe af udviste fra USA; der henviser til, at årtier med interne konflikter, høje fattigdomsrater og en dybt rodfastet straffrihedskultur har ført til et vedholdende højt niveau af vold og trusler mod sikkerheden i Guatemala; der henviser til, at hele samfundet er berørt af de høje kriminalitetsrater, men allermest menneskerettighedsforkæmpere, NGO'er og lokale myndigheder;

Torsdag den 16. februar 2017

- C. der henviser til, at 2017 markerer 20-året for Guatemalafredsaftalerne; der henviser til, at kampen mod straffrihed, herunder for de alvorlige forbrydelser der er begået under tidligere, udemokratiske regimer, er af afgørende betydning; der henviser til, at de guatemalanske myndigheder er nødt til at sende et klart signal til de fysiske gerningsmænd, der begår vold mod menneskerettighedsforkæmpere, og hjernerne bag, om, at sådanne handlinger ikke vil gå ustraffet hen;
- D. der henviser til, at kontoret for beskyttelse af menneskerettighedsforkæmpere (UDEFEGUA Guatemala) registrerede fjorten drab og syv drabsforsøg på menneskerettighedsforkæmpere i Guatemala fra januar til november 2016; der henviser til, at der ifølge de samme kilder i 2016 var i alt 223 angreb mod menneskerettighedsforkæmpere, herunder 68 nye retssager mod menneskerettighedsforkæmpere; der henviser til, at forkæmpere for miljø og jordrettigheder og dem, der beskæftiger sig med retfærdighed og straffrihed, var de kategorier af menneskerettighedsforkæmpere, der hyppigst blev angrebet;
- E. der henviser til, at menneskerettighedsforkæmperne Laura Leonor Vásquez Pineda og Sebastián Alonzo Juan allerede er blevet dræbt i 2017, ud over de journalister, der blev rapporteret dræbt i 2016 — Victor Valdés Cardona, Diego Esteban Gaspar, Roberto Salazar Barahona og Winston Leonardo Túnchez Cano;
- F. der henviser til, at menneskerettighedssituationen fortsat er meget alvorlig; der henviser til, at situationen for kvinder og oprindelige folk, navnlig dem der forsvarer menneskerettighederne, og for migranter, er stærkt bekymrende, i lighed med andre problemstillinger, som f.eks. adgang til domstolsprøvelse, forholdene i fængslerne, politiets adfærd og påstande om tortur, som forværres af udbredt korruption, aftalt spil og straffrihed;
- G. der henviser til, at Guatemala har ratificeret ILO-konvention nr. 169 om oprindelige folk og stammefolk og konvention nr. 87 om foreningsfrihed og beskyttelse af retten til at organisere sig; der henviser til, at der er nogle positive tegn såsom oprettelsen af Mesa Sindical del Ministerio Público; der henviser til, at Guatemalas lovgivning ikke omfatter en forpligtelse til at gennemføre forudgående, frie og informerede høringer af oprindelige folk som fastsat i ILO-konvention 169;
- H. der henviser til, at Den Interamerikanske Menneskerettighedsdomstol i 2014 afsagde en bindende dom med krav om en offentlig politik til beskyttelse af menneskerettighedsforkæmpere; der henviser til, at der er en EU-finansieret høringsproces i gang med henblik på udarbejdelse af ovennævnte politik;
- I. der henviser til, at FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettighederne gælder for alle stater og alle erhvervsvirksomheder, hvad enten de er transnationale eller ej, uanset deres størrelse, sektor, beliggenhed, ejerskab og struktur, selv om effektive kontrol- og sanktionsmekanismer fortsat udgør en udfordring i forbindelse med den globale gennemførelse af FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettighederne; der henviser til, at menneskerettighedssituationen i Guatemala vil blive evalueret i november 2017 under Menneskerettighedsrådets mekanisme for den universelle regelmæssige gennemgang (UPR);
- J. der henviser til, at den guatemalanske menneskerettighedsombudsmand, ministeriet for offentlige anliggender og retsvæsenet har taget vigtige skridt til bekæmpelse af straffrihed og for anerkendelse af menneskerettighederne;
- K. der henviser til, at Guatemala har taget visse positive skridt, såsom forlængelsen af mandatet for CICIG (den internationale undersøgelseskommission vedrørende straffrihed i Guatemala) til 2019; der henviser til, at præsidenten, formanden for Kongressen og retspræsidenten i Guatemala i oktober 2016 fremlagde et forslag for Kongressen om en forfatningsmæssig reform af retsvæsenet, som bl.a. er baseret på rundbordsdrøftelser med civilsamfundet og tilstræber at styrke retssystemet på grundlag af principper som karriere i retsvæsenet, retlig pluralisme og domstolenes uafhængighed;

Torsdag den 16. februar 2017

- L. der henviser til, at en målrettet chikanekampagne har vanskeliggjort en række opsigtsvækkende sager om korrupsion og retsopgør efter regimeskifte, idet menneskerettighedsforkæmpere, der beskæftiger sig med disse emner, herunder dommere og advokater, udsættes for intimidering og opdigtede klageskrifter; der henviser til, at Iván Velásquez, direktøren for den internationalt anerkendte Internationale Kommission mod Straffrihed i Guatemala (CICIG), også står over for sigtelser og er genstand for en løbende smædekampagne; der henviser til, at der sker fremskridt i opsigtsvækkende sager om retsopgør efter regimeskifte, som blandt andre dem der involverer Molina Theissen og CREOMPAZ, eller dem om korrupsion i La Linea y Coparacha-sagerne;
- M. der henviser til, at nogle EU-medlemsstater endnu ikke har ratificeret associeringsaftalen mellem EU og Mellemamerika, og at søjlen for »politisk dialog« derfor endnu ikke er trådt i kraft; der henviser til, at menneskerettighederne og retsstatsprincippet står i centrum for EU's udenrigspolitik i lighed med bæredygtig økonomisk og social udvikling;
- fordømmer på det kraftigste de nylige mord på Laura Leonor Vásquez Pineda, Sebastian Alonzo Juan og journalisterne Victor Valdés Cardona, Diego Esteban Gaspar, Roberto Salazar Barahona og Winston Leonardo Túnchez Cano, såvel som af hvert eneste af de 14 politiske mord på andre menneskerettighedsforkæmpere i Guatemala, der blev begået i 2016; udtrykker sin dybeste medfølelse med familie og venner til alle disse menneskerettighedsforkæmpere;
 - understreger sin bekymring over, at de vedvarende voldshandlinger og den manglende sikkerhed har en negativ indvirkning på menneskerettighedsforkæmpernes mulighed for at udføre deres aktiviteter fuldt ud og frit; hylder alle menneskerettighedsforkæmpere i Guatemala og opfordrer til en øjeblikkelig, uafhængig, objektiv og grundig efterforskning af disse og tidligere mord; understreger, at et dynamisk civilsamfund er afgørende for at gøre staten mere ansvarlig, lydhør, inkluderende, effektiv og dermed mere legitim på alle niveauer;
 - glæder sig over Guatemalas indsats i forbindelse med bekæmpelsen af organiseret kriminalitet, og anmoder om, at den styrkes, og erkender de enorme vanskeligheder, landet har med at skabe sikkerhed og frihed for alle dets borgere i en situation med struktureret vold som den, der affødes af narkotika; opfordrer EU-institutionerne og EU's medlemsstater til at stille tekniske og budgetmæssig midler til rådighed for Guatemala for at bidrage til bekæmpelsen af korrupsion og organiseret kriminalitet og til at prioritere denne indsats i bilaterale samarbejdsprogrammer;
 - minder om behovet for at udvikle en offentlig politik til beskyttelse af menneskerettighedsforkæmpere som anført af Den Interamerikanske Menneskerettighedsdomstol (IACHR) i 2014; noterer sig den nyligt igangsatte nationale dialog og opfordrer de guatemalanske myndigheder til at sikre, at de offentlige politikker udvikles gennem en vidtspændende partcipatorisk proces og adresserer de strukturelle årsager, der øger menneskerettighedsforkæmpernes sårbarhed, og anmoder erhvervslivet om at støtte disse bestræbelser;
 - bifalder den beslutning, som EU-delegationen i Guatemala har truffet, om at bidrage økonomisk til drøftelserne og høringsprocessen om et sådant program, og tilskynder EU-delegationen til at fortsætte sin støtte til menneskerettighedsforkæmpere; opfordrer de kompetente myndigheder til at udarbejde og gennemføre en offentlig politik til beskyttelse af menneskerettighedsforkæmpere i tæt samarbejde med en bred vifte af interessenter og til at fortsætte ad reformvejen i retning af uafhængige domstole, bekæmpelse af straffrihed og konsolidering af retsstaten;
 - opfordrer til en hurtig og obligatorisk gennemførelse af de forebyggende foranstaltninger, der anbefales af Den Interamerikanske Kommission for Menneskerettigheder, og opfordrer myndighederne til at ændre beslutningen om ensidigt at ophæve de nationale forebyggende foranstaltninger til fordel for menneskerettighedsforkæmpere;
 - minder om resultaterne af de 93 fælles høringer, der blev gennemført i god tro i 2014 og 2015; minder om, at der for øjeblikket er en partcipatorisk proces i gang, og opfordrer de guatemalanske myndigheder til at fremskynde procedurene med henblik på at sikre, at der oprettes en national mekanisme til frie og informerede forudgående høringer, jf. ILO 169; opfordrer Guatemalas regering til at iværksætte bredere sociale høringer om vandkraftværker, mineprojekter og olieselskaber, og opfordrer EU-institutionerne til at sikre, at ingen EU-bistand eller anden støtte fremmer eller tillader udviklingsprojekter, uden at de opfylder forpligtelsen til forudgående, frie og informerede høringer af de oprindelige befolkningsgrupper;

Torsdag den 16. februar 2017

8. glæder sig over det initiativ til en reform af retssystemet, som den udøvende, dømmende og lovgivende magt har forelagt Kongressen med henblik på at videreudvikle et professionelt, demokratisk retssystem baseret på domstolenes reelle uafhængighed; opfordrer til en fælles indsats i den guatemalanske kongres for at færdiggøre reformen af retsvæsenet i sin helhed og fuldstændighed i 2017; opfordrer med henblik herpå de guatemalanske myndigheder til at afsætte tilstrækkelige økonomiske midler og menneskelige ressourcer til retsvæsenet, navnlig til statsadvokaturen; støtter det vigtige arbejde, der udføres af Den Internationale Kommission mod Straffrihed i Guatemala (CICIG);
 9. bifalder afgørelsen fra Appelrettens Første Afdeling i retssagen mod den tidligere diktator, Rios Montt, hvori den på ny bekræftede, at forældelsesfrister ikke finder anvendelse på folkedrab og forbrydelser mod menneskeheden, som en milepæl i kampen mod straffrihed;
 10. opfordrer den guatemalanske stat til at samarbejde med mekanismen for den universelle regelmæssige gennemgang og til at tage alle nødvendige skridt for at gennemføre dens anbefalinger;
 11. anmoder Den Europæiske Union om at støtte statsadvokaturen; afviser på det kraftigste enhver form for pres, intimidering og indflydelse, som bringer uafhængigheden, den retlige pluralisme og objektiviteten i fare; tilskynder de guatemalanske myndigheder til fortsat at fremme samarbejdet mellem indenrigsministeriets enhed for analyse af angreb på menneskerettighedsforkæmpere og menneskerettighedssektionen i statsadvokaturen;
 12. opfordrer EU-institutionerne til at arbejde hen imod indgåelsen af internationalt bindende aftaler, der vil styrke overholdelsen af menneskerettighederne, særligt for så vidt angår EU-baserede virksomheder, der opererer i tredjelande;
 13. opfordrer de EU-medlemsstater, der endnu ikke har gjort det, til hurtigt at ratificere associeringsaftalen mellem EU og Mellemamerika; anmoder Den Europæiske Union og dens medlemsstater om at anvende de mekanismer, der er fastsat i associeringsaftalen og aftalen om politisk dialog, til kraftigt at tilskynde Guatemala til at stræbe efter en ambitiøs menneskerettighedsdagsorden og bekæmpelse af straffrihed; opfordrer EU's institutioner og medlemsstater til at øremærke tilstrækkelige midler og teknisk bistand til denne opgave;
 14. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet, Kommissionen, Tjenesten for EU's Optræden Udadtil, EU's særlige repræsentant for menneskerettigheder, Organisationen af Amerikanske Stater, Den Euro-Latinamerikanske Parlamentariske Forsamling, medlemsstaternes regeringer og parlamenter, Republikken Guatemalas præsident, regering og parlament, SIECA og Parlamen.
-